Donderdag 6 Juni 1946 DAGBLAD 63ste Jaargang No. 4828

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit dagblad verschijnt dagelijks, behalve 's Zondags; abonnementsprijs Bonaire en Curaçao 2 gld.; Aruba 2,50 gld.; Bovenwinden, Suriname 2,50 gld.; en het buitenland 3 gld.

Hoofdredacteur: Dr. Joh. Hartog telef. 1550, Postbus 80, Willemstad. Redactie-adres Conscientiesteeg 27.

Uitgeefster en Administratie: Paulus-drukkerij, Conscientiesteeg 29, telefoon 1550; Postbus 80, Willemstad N.W.I. Voor Aruba: J. E. Croes, Postbus 14, Oranjestad; tel. 38.

Spanje voorwerp van nieuw Russisch-Westers geschil.

Orlando of Bonomi misschien President

Brits Indische Mohammedanen voor regeringsplan.

HET HUIS VAN SAVOYE GEVALLEN.

Het Huis van Savoye is gevallen onder het gewicht van meer dan 12 millioen stemmen die ertegen werden uitgebracht in het plebisciet. Het Italiaanse Ministerie van Binnenlandse Zaken maakte bekend, dat de Republikeinen een meerderheid hadden van 1.008.146 stemmen.

Vice Premier Pietro Nenni zeide, dat Umberto, die minder dan een maand geregeerd heeft, Zaterdag uit Italië zal vertrekken na een officiële uitspraak door het Hoogste Gerechtshof. Vermoedelijk zal hij zich vervoegen bij zijn vader Vittorio Emanuele, die op 9 Mei aftrad en vrijwillig uitweek naar Egypte. Koningin Maria Jose heeft de Italiaanse hoofdstad reeds verlaten met haar vier kinderen. Zij begaf zich naar Napels waar zij haar intrek nam in de Villa Maria.

Premier Alcide de Gasperi, die tevoren een bezoek bracht aan Umberto en hem blijkbaar adviseerde om de beslissing van het volk te aanvaarden, zeide, dat de koning zijn zelfbeheersing, welke hij steeds getoond heeft gedurende de laatste tijd, bewaarde. De Gasperi deed ook een beroep op het volk en vooral op de strijdkrachten om de uitslag te accepteren.

Intussen verzekerden de resultaten van de verkiezingen om de wetgevende vergadering, dat de nieuwe republiek een gematigd complex zal hebben. De Gasperi's Christelijk-Democraten hebben een grote voorsprong op alle andere partijen. Toen de telling bijna voltooid was had men 7.876.874 stemmen. Vervolgens komen de Socialisten met 4.606.509 en de Communisten met 4.204.741 stemmen. Vottorio Orlando's Nationale Democratische Unie haalde 1.486.277 stemmen en de Uomo Qualunque beweging 1.164.152 stemmen. Randolfo Pacciardi's Republikeinse partij kreeg 954.753 stemmen.

Het aantal zetels dat door elke partij gewonnen is zal niet worden bekendgemaakt voordat alle stemmen geteld zijn. Kleine tanks en krachtige politie-strijdkrachten zijn gestationneerd buiten het Viminale Paleis waar de regering zetelt. Ook het nabijliggende koninklijke paleis wordt bewaakt.

Zonder officiële bevestiging wordt gemeld, dat Umberto een afscheidsproclamatie zal richten tot de natie alvorens hij Italiaans grondgebied verlaat.

Volgens de kieswet zal De Gasperi's coalitie-regering aan het bewind blijven tot de nieuwe Constituante een voorlopig staatshoofd heeft aangewezen. De Gasperi's cabinet zal zijn ontslag aanbieden aan het staatshoofd en deze zal een nieuwen Premier aanwijzen. (Rome, (AP) 5.6).

ORLANDO ITALIË'S NIEUWE PRESIDENT.

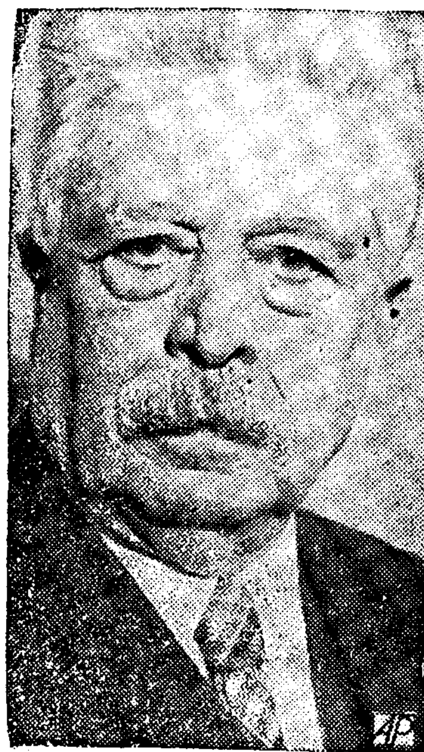
Men noemt in Rome Vittorio Emanuele Orlando als de waarschijnlijke candidaat om Italië's eerste president te worden, wanneer hij landen de afschaffing des koningschaps formeel zal uitroepen. Orlando is de laatste overlevende van de Grote Vier van Versailles. Orlando is Siciliaan en dat schijnt zijn nut te hebben om de wrijving tussen het industriële Noorden dat republikeins stemde en het Zuiden, dat overwegend voor Savoie stemde, te verzachten.

Als hij president zou worden, zal hij tegenover een sterke communistische oppositie komen te staan. De communistische agitatie is sterker geworden naarmate de verkiezingscampagne haar einde naderde. Togliatti heeft bereids medegedeeld, dat zijn partij nooit of te nimmer met Orlando zou samenwerken.

Een andere mogelijkheid is dat de 78-jarige Ivanoe Bonomi president wordt. Bonomi is bekend als hoofd van de voorlopige regering toen Italië had gecapituleerd en aan de oorlog tegen de as medeed. Men noemt Bonomi minder monarchaal dan Orlando, zodat hij meer geschikt zou zijn voor het nieuwe regiem.

Op 24 Juni zal het nieuwe staatshoofd door de Constitueren-de Vergadering worden gekozen. Ook zal deze een nieuwen premier kiezen. Voor deze post noemt men Gasperi, wiens Christen-Democraten de meerderheid bij de verkiezingen behaalden.

De Republiek haalde een meerderheid van twee millioen stemmen. Zaterdag aanstaande zal zij plechtig uitgeroepen worden in de Wolvenzaal van de Kamer van Afgevaardigden. Mogelijk zal Zijne Majesteit Umberto II, koning van Italië, deze plechtigheid bijwonen als laatste daad van zijn koningschap. Daarna verlaat hij het land om vrijwillig in ballingschap te gaan. De koninklijke standaard van het Huis van Savoie wappert nog lustig van het Paleis, waar Umberto verblijf houdt.

ORLANDO
....de laatste overlevende ....

Hare Majesteit Koningin Maria José met hoogstderzelver kinderen wachten op de Italiaanse kruiser Duca degli Abruzzi, die in de haven van Gaeta bij Napels ligt. De andere leden van de koninklijke familie houden zich gereed om te vertrekken. Prins Aimone van Savoie, de hertog van Aosta, die tijdens de oorlog nog een korte wijle Koning van Croatië was, heeft met zijn gezin en bagage Rome verlaten; bestemming onbekend. In de omgeving van het paleis staan lichte politiepatrouilles.

Weinig mensen, voornamelijk vrouwen en kinderen, luieren wat op het plein voor het paleis om te horen wat er te horen valt (Rome, (AP) 5.6).

CHURCHILL EN ATTLEE SPREKEN.

Rusland werd door Attlee ervan beschuldigd de geest van de Potsdam-overeenkomst te veronachtzamen en door Churchill ervan berispt „het zaad voor een nieuwe wereldoorlog uit te werpen."

Met opzijzetting van hun meningsverschillen over de binnenlandse toestand verklaarden de Premier en zijn voorganger in het debat over de buitenlandse politiek, dat een verder uitstel van de vredesverdragen onmogelijk is. Elk pleitte voor een conferentie van de 21 landen die aan de strijd deelnamen indien de Grote Vier niet tot overeenstemming kunnen komen. Attlee verklaarde spijtig, dat Rusland niet in staat schijnt de Westelijke democratie te begrijpen. Hij zeide, dat een „scherm tussen de gedachten" Oost- en West-Europa scheidt. Churchill gaf koud een overzicht van „dit groot en somber veld". Hij gaf uiting aan de hoop op het welslagen van de hervatting der besprekingen tussen de vier mogendheden in Parijs „doch het is zeker nodig dat het volk zich begint af te vragen welke koers goedkeuring van de wereld zou wegdragen."

Churchill prees de Britse politiek in Spanje. Hij noemde Spanje „een der minst aggressieve landen in Europa."

Churchill waarschuwde: „Het kan niet in het belang zijn van Rusland om voort te gaan de Verenigde Staten te irriteren. De Amerikaanse adelaar is een grote sterke vogel met een formidabele bek en klauwen." Churchill ontlokte gelach aan de leden met de opmerking: „De adelaar zit stil en mijnheer Gromyko wordt dag op dag gezonden om hem te porren."

Churchill sprak zich ook uit voor de internationalisatie van de havenstad Triëst en vroeg om de versterking van Frankrijk evenals de vriendschap met België en Nederland. Churchill steunde voorts het idee van een plebisciet in Zuid-Tirol om te beslissen over het eigendomsrecht van Italië en Oostenrijk. (Londen, (AP) 5.6).

NIEUW DISPUUT IN DE VEILIGHEIDSRAAD.

Rusland en de Westerse mogendheden naderen een nieuw geschil in de Veiligheidsraad en wel inzake het rapport dat door een subcomité over Spanje is uitgebracht. Dit rapport zou gezamenlijk verbreking der diplomatieke betrekkingen op 1 September vragen als Spanje zich tegen die tijd niet van Franco had ontdaan. De Algemene Vergadering zou zulks dan moeten besluiten, maar een zegsman liet weten dat een der Grote Drie zijn veto-macht wel eens kon gebruiken als het rapport niet veranderd wierd.

Gezaghebbende kringen zeggen dat het rapport zoals het nu is onaanvaardbaar is voor Rusland, de Verenigde Staten en Groot-Briannië. Gromyko (Rusland) zal waarschijnlijk wel voor zeer straffe maatregelen tegen Franco zijn en daarom ertegen zijn dat het rapport eerst naar de Algemene Vergadering moet gaan. Hij staat erop dat men meteen zal optreden (New York, (AP) 5.6).

MILITAIRE SAMENWERKING.

Het comité voor buitenlandse betrekkingen van het Noordamerikaanse Huis van Afgevaardigden keurde de wet goed voor een groots opgezet program van militaire samenwerking met de andere Amerikaanse landen. (Washington, (AP) 5.6).

MOHAMMEDANEN VOOR HET BRITSE PLAN.

Raadsleden van de Muzelmanse Bond in Brits-Indië zijn sterk voor het Britse plan om aan Brits-Indië onafhankelijkheid te verlenen. Zulks bleek bij een informele stemmentelling. Vanavond zal er formeel gestemd worden hoe de Muzelmanse Bond zal staan tegenover het voorstel om een Constituerende Vergadering te beroepen om de grondbeginselen voor een Brits-Indische federatie te formuleren (Nieuw Delhi, (AP) 5.6).

DE ITALIAANSE PREMIER STEMT.

Alcide de Gasperi (links), Italië's Premier en leider van de Christelijk-Democraten die het hoogste stemmenaantal haalden in de verkiezingen van het afgelopen weekeinde, doet zijn stembriefje in de bus. De twee andere mannen zijn niet geidentificeerd.

OPTIMISME.

De diplomaten in Washington praten vol hoop over de verbeterende kansen op een overeenkomst tussen de Grote Vier voor de beheersing van Duitsland. Dit gereserveerde optimisme is gebaseerd op de laatste berichten uit Londen, Parijs en Moskou over de naderende conferentie van 15 Juni in Parijs.

Volgens deze autoriteiten zou Bevin hebben aangedrongen op de eventuele vorming van een Duitse federatie, welke het Ruhrgebied zou omvatten. Een overeenkomst hierover zou een einde maken aan het langdurige geschil over de Franse eisen voor afscheiding van het Ruhrgebied.

Byrnes zal ook weer vastberaden pogingen doen om een overeenkomst te doen sluiten over de ontwapening van Duitsland (Washington, (AP) 6.6).

DE WAPENSTILSTAND IN MANTSJOERIJE.

Tsjang Kai Sjek heeft een dagorder uitgevaardigd om de strijd in Mantsjoerije voor vijftien dagen te staken. Men hoopt dat de wapenstilstand zal leiden tot een blijvende regeling van de geschillen tussen de Chinese regering en de communisten. Tsjang Kai Sjek zeide in zijn dagorder, dat door de stopzetting der vijandelijkheden de Communisten de gelegenheid krijgen hun goede trouw te tonen (Nanking, (AP) 6.6.)

WIE IS DE GELUKKIGE?

1e prijs	3428
2e prijs	5017
3e prijs	757
4e prijs	8584

Italië een Republiek.

Umberto, koning uit het doorluchte Huis van Savoie, heeft de smadelijke bejegening moeten ondergaan dat er om hem gestemd werd als ware hij een gewone president. Hij heeft het verloren. Het is goed dat hij heengaat, want een Koning die om zich stemmen laat, kan beter heengaan. Is dat een vorst die bij de gratie Gods regeert?

Italië zelf heeft zich hierbij ontdaan van het Huis van Savoie, waaraan het in de tijd toen dit land nog een bijeenwoning van rovervorsten en bandietenbenden was, zijn staatkundig bestaan te danken heeft. Heel erg heeft dit land moeten boeten voor de onheilen, welke een dictator in een kwart eeuw over dit land heeft uitgestort, de geestelijke onevenwichtigheid die hij in die jaren heeft gesticht. Geen Pauselijk vermaan, de dag voor de verkiezingen nog gesproken, heeft mogen baten; een misleid volk luistert niet. Hoe anders met Frankrijk, dat land dat zijn naam „de oudste dochter der Kerk" te zijn wederom eer heeft aangedaan, toen het op diezelfde Zondag het communisme afstemde. Wel wordt soms gezegd, en niet ten onrechte, dat Frankrijk de oudste dochter is, maar dat die oudste dochter niet meer thuis komt, doch ook hier ziet men weer dat de rechtgeaarde dochter, ook al vergaloppeert zij zich, op den duur de ouderlijke woning weer betreedt.

Wat Frankrijk betreft hebben wij nimmer de moed verloren. In De Gaulle hebben wij steeds een groot staatsman van betekenis gezien, omdat hij principieel zijn plaats en die van het land welks president hij enige tijd was, heeft bepaald. Het lijkt ons geen boude voorspelling, wanneer wij zeggen De Gaulle straks weer terug te zien keren. En wanneer wij Italië, na deze rampzalige daad, weer zien afdwalen.

Het Huis van Savoie is met den Paus de enige instantie waaraan Italië iets te danken heeft gehad. Na het Romeinse rijk viel het Apénnijnse schiereiland in staatjes en vrije steden uiteen; na het Congres van Wenen in 1815 ontstonden hoofdzakelijk zeven staten. Van een „Italië" was toen nog geen sprake, maar er bestonden drie plannen om uit de veelheid dezer staten tot een eenheidsstaat te komen. Gioberti wilde een statenbond onder leiding van den Paus, een ander wilde een koninkrijk onder leiding van Sardinië (waar het Huis van Savoie regeerde) en een derde, Mazzini, wilde een republiek. De laatste organiseerde hiertoe terroristische benden, de zg. carbonari. Inmiddels was Oostenrijks invloed nog altijd groot op het Apénnijnse schiereiland, maar dwars tegen dit Habsburgse absolutisme waren het alleen de Paus, het Huis van Savoie en verder Napels en Toscane, die grondwetten gaven, waardoor het absolutisme gebroken werd en de rechten des volks werden erkend. Na enige troebelen trekken Napels en Toscane hun grondwetten in. Alleen de Paus en Savoie handhaven hun grondwetten, zo zelfs, dat Mazzini de kans waarneemt om den Paus naar Gaeta te verjagen. Met Franse hulp — de opportunist president Napoleon, ook al was hij geen statenlid, trok te velde tegen de republiek Rome hoewel hij lid van Mazzini's benden was — wordt de Paus hersteld. Savoie stond intussen nog altijd op de bres voor het Italiaanse volk, Karel Albert biedt gewapenderhand verzet tegen den Oostenrijksen absolutist, maar werd verslagen in 1849. Dit was de tweede daad van Savoie voor Italië, eest de met de moed der wanhoop gehandhaafde grondwet, nu het met een handvol opstandelingen geboden verzet tegen het machtige Habsburg.

Karel Albert treedt af. Zijn zoon Victor Emmanuel I weet het met Oostenrijk op een accoord te gooien, maar handhaaft in Savoie toch zijn grondwet. Dit laatste feit, in het aangezicht der Oostenrijkers die Toscane bezet hielden, wekt de liefde op van alle Italiaanse patriotten en liberalen. Het is wéér Savoie dat het hoofd biedt aan Oostenrijk: het derde feit.

Het is duidelijk dat als later, met buitenlandse hulp, de Italiaanse eenheidsstaat er komt, Cavour de algemene leiding aan Savoie wil geven. Die eenheid komt, wanneer Oostenrijk bij Magenta en Solferino wordt verslagen. De Opportunist Keizer Napoleon van Frankrijk sloot met Keizer Frans Jozef van Oostenrijk evenwel de vrede van Zürich die meer het karakter van een handelstransactie had dan van een beslissing over de vrijheid van een volk. Cavour treedt uit protest af, wordt terstond weer minister om volksstemmingen in Midden-Italië te laten houden, (in welk gebied door de overeenkomst van Napoleon en Frans Jozef de oude absolute vorsten in hun macht zouden worden hersteld), met het succes dat Midden-Italië bij vrijwillige keuze in een volksstemming zich schaart bij Sardinië-Savoie. Steeds meer staten volgen. Parma wil bij Savoie; Modena en Toscane blijven niet achter, de Marken en Umbrië stellen zich onder Victor Emmanuel; een reactionair vorst in Napels, Frans, wordt in zijn verzet gebroken. In 1861 is het al zover, dat gans Italië één is onder Savoie met uitzondering van Venetië en Rome. In 1861 wordt het Koninkrijk Italië uitgeroepen, Rome wordt als hoofdstad geproclameerd tegen het protest van den Paus in, die Victor Emmanuel in de ban doet. De twee enige machten waaraan Italië in de loop der historie iets te danken heeft gehad, zijn openlijk met elkander in conflict, dat heviger wordt in 1870 als de koninklijke troepen Rome veroveren en het Quirinaal, paleis van den paus met de beeltenissen van Petrus en Paulus boven de hoofdingang, den geëxcommuniceerden monarch als zijn bewoner ontvangt. Zoals men weet is dit conflict pas in 1929 — door een geniale zet van den door Hitler misleiden dictator van Italië — opgelost.

Het Huis van Savoie, dat voor de rechten der Italianen op de bres stond toen Oostenrijk hen verdrukte, is heengezonden. Umberto, wiens voorvaderen met de voorgangers van Pius XII de enige waren die hun eenmaal gegeven grondwetten handhaafden tegen een overmacht in, heeft als inzet dienen van een politiek geschil.

De Koningsglorie verkleurt bij dit triest tafreel. De Koning toch is niet het product van politiek gewroet, maar hij is de erfelijke telg uit het geslacht dat bij de wording van een volk, van een natie naar voren treedt, boven de partijen, boven de verdeeldheden. Zoals in ons land het Huis van Oranje, wie ook ooit van de wijdlufte stadhouders, erfprinsen en koningen misschien door slapte of partijzucht zijn naam besmeuren mocht, daar staat als geworden uit ons volk, de monarchie geworden uit de hoogste ambten naren van onze republiek. Een koningshuis welks macht niet in bestuursbevoegdheden ligt —

het nieuws van vandaag

Er wordt een nieuw geschil voorzien tussen de Sovjet Unie en de Westelijke mogendheden nu de Veiligheidsraad moet gaan beslissen over het rapport van het subcomité, dat een onderzoek heeft ingesteld naar de vraag of Franco-Spanje een bedreiging is voor de vrede. Zoals men weet stelde het subcomité voor dat de Verenigde Naties de betrekkingen met het Franco-regime zouden verbreken indien Franco niet afgezet is voordat de Algemene Vergadering in September bijeenkomt. Rusland vindt het geen zaak om zo lang te wachten en wil nu handelend optreden tegen Spanje. De Verenigde Staten en Groot Britannië echter vinden Spanje geen bedreiging.

Het Britse standpunt kwam duidelijk naar voren in de debatten welke in het Lagerhuis gehouden werden over de buitenlandse politiek. Zelfs de oppositie-leider Churchill steunde het standpunt van de regering en verklaarde daarbij dat Spanje een der minst agressieve landen van Europa is.

De Spaanse regering zelf gaf door middel van haar Ambassade in de Verenigde Staten een verklaring uit waarin gezegd werd, dat de aanbeveling van het subcomité in strijd is met het Handvest der Verenigde Naties en dat Spanje trouwens niet is gehoord door de onderzoekers.

De betrekkingen tussen de Sovjet Unie en de Westelijke mogendheden die toch al te wensen overlaten zullen door dit nieuwe geschil zeker niet verbeterd worden. Iedereen kan zien dat de grote mogendheden elkaar geen zier vertrouwen. Winston Churchill die toch een grote aanhang heeft in Groot Britannië, verklaarde zelfs openlijk dat Rusland het zaad voor een nieuwe oorlog uitwerpt in de landen van Oost-Europa welke het beheerst.

De Conservatieve Churchill is het vanzelfsprekend niet eens met het Britse plan om Brits Indië zelfbestuur te geven. Een verheugend bericht uit New York meldt, dat de Mohammedanen het Britse plan voor een federatie zullen goedkeuren. Doordat de Hindoes er ook grotendeels voor zijn is het te hopen, dat het Brits Indische probleem is opgelost.

Nu de verkiezingen in Italië achter de rug zijn en het volk de republiek gekozen heeft, vraagt de goegemeente zich af wie President zal worden.

De namen van Orlando en Bonomi — twee der oudere staatslieden — worden in dit verband genoemd, hoewel men moet verwachten dat er tegen beiden oppositie zal zijn.

immers welke zijn de rechtstreekse bestuursbevoegdheden in een constitutioneele monarchie? — maar welks macht gelegen is in de geestelijke kracht, de stuwende energie en de hoge levensvorm van zijn telgen, zoals het hachelijk tijdsgewricht der afgelopen jaren aan Hare Majesteit de Koningin heeft gedemonstreerd met zulk een geweld, dat die Nederlanders die meenden zich voor de oorlog aan de naam van Oranje te mogen vergrijpen, thans moeten erkennen met Koejemans van de communisten, dat ons Koningshuis van biezondere, niet te vervangen waarde is voor ons land en ons volk.

Daar stond een ander Koningshuis, zeker niet minder eerbiedwaardig, zeker niet minder getooid met de luister welke den Koning toekomt wiens vaderen de vrijheid, geestelijk en materieel, van zijn volk hebben bevochten. Het Huis van Savoie. Weggestemd door een misleid volk, afgestemd als ging het om iets waarom men stemmen kan, om een functionaris, een president, in stede van om het symbool der natie.

CURAÇAO

MEDEDELING VAN DE ADMINISTRATIE.

Gisteren werd ons door middel van de besteldienst van de C.P.I.M. een pakje gebracht, waarin zes lijsten met namen. Boven iedere lijst stond het volgende: 'Ondergetekenden zeggen hierbij hun abonnement op de 'Amigoe di Curaçao', met ingang van de 31ste Mei 1946 op, omdat dit blad de wens van Curaçao om autonomie te verkrijgen niet steunt en blijk heeft gegeven een reactionnair standpunt in te nemen."

Het is verre van beleefd deze lijsten ons te doen geworden op de 5e Juni en op te zeggen per 31 Mei. Bijna geen enkele naam staat met adres. Verschillende handtekeningen zijn bovendien onleesbaar. Wij publiceren derhalve hieronder de namen en verzoeken de onleesbaren en de adreslozen hun naam en adres zo spoedig mogelijk volledig op te geven, opdat zij zich de ramp van de 'Amigoe' te lezen kunnen besparen. Daar er onder deze opzeggers nogal verschillenden zijn, die achterstallig zijn met het betalen van hun abonnementsgelden verzoeken wij hen dit zo spoedig mogelijk te voldoen.

Ook zijn er bij, die helemaal geen abonnee zijn of dit clandestien zijn.

Indien ons verzoek om betaling niet wordt ingewilligd, zullen wij later de namen der achterstalligen publiceren met het bedrag, dat zij schuldig zijn. Er zijn er bij die van verleden jaar December af nog moeten betalen.

De 'autonomisten' van deze lijst moeten begrijpen, dat autonomie geld kost.

Hieronder volgen dan de namen dergenen, die niet kunnen lezen of tegenstanders zijn van de vrije meningsuiting.

M. Hernandez
D. A. v. Uiter, St. Jagoberg 2.
H. Vidal, de Ruyterkade 19.
Edgard Dania
E. Daal
N. E. Pedro
René Rigaud
Onleesbaar
Onleesbaar
? B. Laurens
A. E. ?
Onleesbaar
Onleesbaar
Onleesbaar
Onleesbaar
Onleesbaar
G. M. Beltram
R. B. Wilsoe
A. J. Evertsz
M. Rama
A. A. G. Sleur
R. P. Leonora
Th. Sambo
I. G. Hart
A. R. Celestina
J. C. Ringeling
R. A. Adames
E. Kent
V. B. Manuel
J. H. de Haseth
F. W. Schrader
A. T. Nelstein
T. Barkmeyer
J. Bergeas
E. A. Fecundo
L. C. Mambre
M. A. Telling
T. Leefstand
N. M. Piekeur
C. A. Servage
E. R. Welhouse
D. B. Zefrin
R. C. W. Chatlein
D. T. de Lannoy
E. Bloeiman
T. E. Gijsbertha
F. Davelaar
L. E. D. Fray
W. S. Dovale
J. W. Muskus
J. de Haak
J. M. Martina
L. J. Eliza
P. Th. Kampe
M. Voss
D. Koolman
Ed. Sillié
J. M. Bulo
Th. E. Sillié
H. de Windt
S. Schob
C. A. Ugueto
Th. Janga
Willem Daal
D. Cratz Batavier 40.
Marcel D. Alberto
C. W. F. Davelaar (Voorzitter v/d R.K. Partij Afd. Pietermaai)
L. Sintiago (Z. Christiaan) Saliña abao 10.
Plinio Henriquez, Sumatraat 58
? Palm
Onleesbaar
R. J. Balentina
Onleesbaar
Onleesbaar, Pareraweg 40.
Onleesbaar, W.A. 117.
Victor Gruning, Marchena 147
E. Geerlings, Suffisant Bungalow 403
Antonio Philipo, Donkerstraat 69.

HET BEZORGINGSPROBLEEM WORDT OPGELOST.

De actie, op touw gezet uit de boezem der Curaçaose R. K. Partij om het abonnement op Dagblad Amigoe di Curaçao op te zeggen, heeft blijkens de resultaten geen succes gehad. Niet meer dan 83 mensen hebben willen tekenen, ofschoon wel zes lijsten de ronde deden. En geen hunner constateert ook maar een zin waarin wij ons tegen de autonomie zouden hebben uitgesproken. Het is in zoverre jammer, dat dit aantal zo gering is, omdat radicale opzegging het bezorgingsprobleem der kranten zou helpen oplossen. Een krant is een ideologische zaak en of mensen bedanken of intekenen gaat langs ons heen. Wij hebben steeds op de bres gestaan voor volledige autonomie, zonder de overdrijvingen die in een rapaljepartij thuis horen. Wij hebben dat al jaren gedaan en vooral de laatste tijd gezien het actuele van het probleem nog weer enkele malen beklemtoond. Hierbij waren wij in het goede gezelschap van de Commissie-de la Try Ellis, die eveneens volledige autonomie — d.w.z. dat Curaçaose zaken door Curaçaose organen worden beslecht —voorstaat, maar waarschuwt tegen overdrijvingen.

Het is wel typerend dat onderstaande mensen, waarvan wij het genoegen hebben er verschillende toch als rondborstige mensen te kennen, zo benepen van gezichtskring zijn dat zij geen abonnement willen hebben op een blad dat niet 100% hun inzichten verkondigt. M.a.w. deze mensen willen alleen maar hun eigen mening, die zij zelf niet kunnen formuleren, in een krant lezen. Zij helpen niet mede aan de opbouw van onze Curaçaose maatschappij, door als wij ongefundeerd meningen verkondigen die met de hunne in strijd zijn, ons daarop door ingezonden stukken attent te maken, maar zij zijn zo benepen dat zij alleen maar hun eigen meningen willen lezen.

Dit is zeker niet ons standpunt en naar wij bemerken ook niet het standpunt van den gemiddelden Curaçaoënaar, over het algemeen mensen die wat gereisd hebben, in internationaal milieu wonen e.d.

Voor zulke mensen is het prettig schrijven. Dat de hetze om ons blad en masse op te zeggen zo is mislukt is dan ook een compliment voor Curaçao en den Curaçaoënaar.

VANAVOND STATENCOMMISSIE.

Vanavond zal de „verkiezing" plaats vinden van de Heren C. A. Eman, L. D. Gerharts, Mr. M. F. da Costa Gomez, E. Jonckheer, F. J. Q. Kwartsz en W. R. Plantz als leden van de commissie die naar Nederland zal gaan om een petitie aan Hare Majesteit aan te bieden en de verdere besognes die de heren zich voorstellen (maar die vanavond niet in het openbaar ter sprake komen) af te wikkelen.

De vorige Commissie is nog niet ontbonden, maar door heftige onenigheid is men er blijkbaar toe overgegaan om in de zg. commissie-vergaderingen (die niet geheim zijn, maar vertrouwelijk zodat de deelnemers er niet over praten, behalve Henny Eman die een reglement op zichzelf heeft) een geheel nieuwe commissie samen te stellen.

De heer C. A. Eman is geen lid van de Staten, zoals men weet, maar een der Democratische statenleden vertelde ons, dat de Koningin zich vermoedelijk vergist had in haar telegram, waarin Zij zegt een commissie „uit" de Staten te zullen ontvangen. Toen wij opmerkten dat de heer Eman het risico liep niet ontvangen te worden, zeide men ons, dat hij dan buiten wel even zou wachten tot de commissie haar petitie had aangeboden, maar dat hij bij de andere werkzaamheden nuttig zou zijn.

Zoals men weet staan ook nog enkele deskundigen op het programma.

Het ligt in de bedoeling den Grondwetschrijver en Statenbeheerser Dr. da Costa Gomez tot voorzitter te kiezen. In het memorandum, dat de petitie vergezelt, treft men verwantschap aan met de proeve-grondwet, die Dr. da Costa Gomez tot enige tijd geleden der discussie heeft prijs gegeven en die toen de gemoederen nogal in beweging bracht.

MONSEIGNEUR VERRIET NAAR ARUBA.

Morgen zal Zijne Hoogwaardige Excellentie Mons. Petrus I. Verriet O.P., Apostolisch Vicarius van Curaçao, zich naar Aruba begeven ter opening van de grote bazaar voor Katholiek Nederland, die Vrijdagavond begint.

VERENIGINGSNIEUWS.

— **St. Thomas Kring:** Morgenavond om 20 uur zal de Heer J. van Tooren voor de leden van de St. Thomaskring in de St. Thomasclub een lezing houden over de Gemeentewet van Thorbecke, Autonomie van Provincie en Gemeente.

GOUVERNEUR VERLEENT GRATIE.

Naar aanleiding van een bericht volgens hetwelk door de Krijgsraad onherroepelijk veroordeelde schutters zouden zijn vrijgelaten wordt van bevoegde zijde gemeld:

Aan de schutters E. L. en E. R. die een gratie-verzoek indienden heeft Zijne Excellentie de Gouverneur bij gelegenheid van de verjaardag van Nederlands bevrijding kwijtschelding geschonken van het nog te ondergane gedeelte hunner gevangenisstraf met de bepaling, dat zij onmiddellijk het Staatsdeel moesten verlaten.

Aan zes schutters heeft de Landvoogd dezelfde kwijtschelding van het nog te ondergane gedeelte hunner gevangenisstraf geschonken onder voorwaarde dat de veroordeelden binnen een proeftijd zich aan geen enkel strafbaar feit schuldig maken en dat zij zich gedurende die proeftijd op de eerste werkdag van iedere week melden bij de aangewezen militaire autoriteiten.

DE LIJST VAN DE K.L.M.

Curaçao — Aruba.

4 Juni: Jacinta Danie, C. B. Cijntje, Elsa Boerman, Anna de Cuba, Gerrit Boerman, H. W. G. Kroonendberg, Laurencio Meulens, Kapt. J. Postma.

Aruba — Curaçao.

4 Juni: A. de Rooy, Bruno H. Issings, Frans Wever, A. Brokke, Sidney Merryweather, Eric Adolfson, Henri Beaujon, J. M. en Mevr. Goslings: C. M. en A. J. Boschreitz; H. Lampting, Anna Hochman, Chang Hong, Chang Moy, Ernst P. Josefia, Sieglard Holmlund, H. Andrifin, Marie Croes, Hubert Chance, Blanche Halley, Carl Erwin, Justina Vrolijk, William H. Obrein.

Curaçao — Bonaire.

4 Juni: Lodewijk B. Gerharts, Jose Nicolaas, N. Beaumont, Carol, Rosa, Eleonora en Julia Cardoze; Eddie S. en Inorma Antonio; Cornelia Bomba, Oswald Veronica, Alejandro Marchena, Frederik van West, M. C. Putselaar, H. Gallé, Charles Beukenboom.

Bonaire — Curaçao.

4 Juni: Major Wauben, Carmen en Ursula Hart; Aura Stella Martis, Carlos Tosada G.

Curaçao — La Guayra.

4 Juni: Antonia Medina, Fernando Bainbilkar, José Christino Gonsalves, Catlota Moreno Brito, Teunis en Adriana Blok; Berend H. Lutmars, Adriaan Kievit, Arie de Kater, Adrianus F. J. van Heeswijck, Dirk A. en Frederika C. de Boer; Willem de Vries, Casparus W. Schnepper, Pieter Tuin, Teunis Blok Jr., Jacobus N. Blok, W. de Vries Jr.

5 Juni: Carmen A. Herrera, Bertha B. Cliengar, Rafael Benavides.

La Guayra — Curaçao.

4 Juni: Henriette en Lourdes Tweeboom; Luis H. Palacios, Dominga Rodriguez, Imelda Booi.

Curaçao — Maracaibo.

4 Juni: John J. Sorenson, Winson Schulte, Antonio J. Boscán Rubio.

Maracaibo — Curaçao.

4 Juni: Ana J. Mestre C., Maria Mavarez, Nelia Agosta.

Miami — Curaçao.

4 Juni: Paul Vitello, Adolph W. J. M. Desertine.

NIEUWS VAN OVERAL

OORSPRONG DUITSE BEWAPENING.

In beslag genomen archieven van de Krupp-familie tonen het geheime ontstaan de Duitse bewapening aan tijdens de zógenaamde bankrupte Weimar-republiek, ternauwernood een jaar na Versailles en dertien jaar voordat Adolf Hitler aan de macht kwam. Uit de documenten blijkt, dat Krupp in 1920 een geheime lening van $ 48.000.000 kreeg van Josef Wirth, die drie jaren vóór Hitler zijn staatsgreep deed in 1923 al Minister van Financiën was en Rijkskanselier [dit is onjuist: Wirth werd pas Rijkskanselier in Mei 1921. — Red. Amigoe].

In 1940, toen Duitsland Frankrijk had verslagen en op het punt stond Engeland binnen te vallen, schreef de oud-rijkskanselier uit Zwitserland waar hij als balling woonde, een brief aan Gustav Krupp von Bohlen und Halbach. Deze brief, die de handtekening van Josef Wirth draagt, is thans door de geallieerde onderzoekcommissie in Essen gevonden in de Krupp-archieven. Deze brief bewijst op overduidelijke manier hoe geheim deelgenootschap van industriemagnaten en schijnbaar democratische politici geholpen hebben de Duitse militaire macht te herstellen.

Wirth schrijft „Sehr geehrter Herr Präsident" aan Krupp en feliciteert hem ermede dat hij de eerste is die het Duitse oorlogskruis heeft gekregen en dat Wirth dat in zijn Memoires zal vastleggen, alsook [typisch kleinburgerlijk van iemand die wil delen in de glorie van een ander, zoals men op recepties kleine mannekes ziet die gaarne in de buurt van eilandgroten worden gezien — Redactie], dat hij zich herinnert „hoe wij beiden de grondslagen voor de ontwikkeling der Duitse bewapeningstechniek hebben gelegd in de jaren 1920 tot 1923" en hoe hij zich ook herinnert „uw grote hulp door uw zo belangrijke firma."

„Ik noteer dat in mijn Mémoires om vast te leggen wat er geschiedde. Zo staat daar ook nog een brief van Dr. Wirth uit 1921, waarin deze betuigt dat door mijn initiatief als rijkskanselier en minister van financiën uw firma voor tien jaren de leverantie regelde van bewapening in de dienst des Rijks. Ik zeg u dit alles in vertrouwen, want de Duitse regering heeft ongeveer twee jaren geleden door haar ambassadeur in Parijs laten weten dat over deze vroege toebereidingen liever niet gesproken worde in verband met het herkrijgen van nationale vrijheid...... Daarom heb ik ook goede betrekkingen met de Verenigde Staten onderhouden bij mijn laatste privé reis...... ik hoop dat wij voor een gewapend conflict met de Verenigde Staten bespaard blijven, zo twijfelachtig als het nieuws uit de Verenigde Staten kan maken."

Bij Wirths brief was nog een vertrouwelijk memorandum, geschreven door iemand van Krupps personeel.

Hierin staat dat Wirth $ 48.000.000 ter beschikking van Krupp stelde bij Mendelsohn & Co. te Berlijn. De transactie van dit geld vond plaats op een rekening die ten name van „Custodia" te Amsterdam stond genoteerd. Later werd bankrekening elk jaar aangevuld uit Stockholm n Zweedse kronen, waarmede de dividenden konden worden betaald.

Gustav Krupp von Bolen und Halbach is vrijgesteld van berechting als oorlogsmisdadiger wegens zwakke hersenen, maar zijn zoon Alfred zal als beklaagde terecht staan als de groot-industriëlen als klasse terecht zullen staan (Neurenberg, (AP) 5.6).

NATIONALISATIE GAS-INDUSTRIE.

De Britse Minister van Brandstofvoorziening Emmanuel Shinwell verklaarde, dat de regering van plan is de gas-industrie over te nemen overeenkomstig de beloften tijdens de verkiezingscampagne om de brandstof- en electriciteits-industrie te nationaliseren (Londen, (AP) 4.6).

...a maakt Suriname in.

Overwinning van 8-1 sterk geflatteerd als gevolg verwonding keeper Knel.

...een 8 — 1 overwinning ...ruba gisteren revanche ...n op het Surinaamse elftal ...en het twee jaren geleden ...aribo met 5 — 0 ver... ...Het werd een ware doel... ...egen nadat Suriname's ...ende keeper Knel zodanig ...erd werd dat hij het veld ...worden uitgedragen en ...gen werd door een speler ...elijk de betiteling van ...rdediger kan dragen. ...rubaanse overwinning is ...in verdiend. Het spel der ...adjes stond een klasse ho... ...dat van de groenhemden ...r schitterend samenspel ...en vaak de Surinaamse ...oede te overrompelen. ...gezegd hebben wij Aru... ...t zo zien spelen als giste...

...Curaçao zowel als tegen ...oord toonden de Arubanen ...kunnen voetballen, doch ...op die wijze, hoewel zij... ...wegens gebrek aan uit... ...ngsvermogen verloren. Dit ...gebrek maakte dat zij na ...met de wind tegen in de ...rheid waren en het slechts ...ken was aan het slechte ...en der Surinaamse voorspe... ...at het Arubaanse doel niet ...dan één keer doorboord

...enals met Feyenoord het ge... ...as speelden het terrein en ...d de Surinamers parten en ...n zij slechts af en toe hun ...terkte ontplooien. ...r het slechte plaatsen is ...geen verontschuldiging te ...n. Daardoor had de puike ...anse achterhoede, waarin ...l Orman uitblonk, dan ook ...kelijk werk en behoefde ...rdediger Franken zelden ...grijpen. Het was echter de ...aanse voorhoede, welke ...l de bewondering wekte

door haar snel en technisch verfijnd spel. Rechtsbinnen Laclé vooral heeft getoond een speler van groot kaliber te zijn. De wijze waarop hij de aanvallen leidde verdient alle lof. Hij was een voortdurend gevaar voor de Surinaamse achterhoede en zijn schoten waren zuiver.

Frans Kelkboom gaf eveneens een goede partij te zien. Speelde hij aanvankelijk ietwat weifelend, later geraakte hij in vorm gelijk ook tot uiting komt in de drie doelpunten die hij maakte.

Bij de Surinamers was er weinig verband en hoewel enkelen heel aardig individueel spel te zien gaven — te weten Nelom, Samson en De Clercq — konden zij het niet verder dan één tegenpunt brengen. Er is niettemin iets dat de Arubanen en ook de Curaçaoënaars van hun Surinaamse sportkameraden kunnen leren en dat is het koppen. Ballen die de Arubanen door de lucht speelden werden herhaaldelijk met het hoofd onderschept en ook het Surinaamse doelpunt werd geboren uit een kopbal van Rach.

De wedstrijd.

Bij de aanvang al blijkt dat de Arubanen alles op alles zullen zetten om de wedstrijd te winnen. Zij beheersen het spel en vooral in de aanvang heeft de Surinaamse verdediging het zwaar te verduren. Het wegwerken van de bal geschiedt ook onvoldoende en de Surinamers schijnen weinig rekening te houden met de sterke wind, waartegen zij in moeten trappen.

Na een prachtig samenspel met vlugge, korte „passen", geraakt Kelkboom alleen voor het doel en geeft Knel het nakijken met een onhoudbaar schot. Weer valt Aruba aan doch de Surinamers werken zich af en toe los uit de druk en doen tegenbezoeken aan de overkant. Franken krijgt echter niet veel te doen aangezien Quant en Orman de Surinaamse voorhoede, waarin Samson de leiding heeft, niet door laten. Een reeks corners volgt tegen Suriname, doch deze halen niets uit. Telkens keren de Arubanen terug, maar Monkou en Elshot staan pal. Dan weet Laclé plotseling door te breken. Knel loopt uit zijn doel en werpt zich voor hem. Laclé schiet... doch Woerdings voorkomt op het laatste moment dat de bal in het open doel vliegt. Knel blijft achter liggen en het blijkt dat hij ernstig geblesseerd is. Bloedend uit mond en neus wordt hij op een draagbaar het veld uit gedragen door de Rode Kruis mannen. Bij de Surinamers heerst verslagenheid. Wie zal Knel kunnen vervangen? Graanoogst neemt de plaats tussen de doelpalen in, doch hij schijnt van keepen niet veel verstand te hebben. Een ver schot van Kelkboom laat hij tussen zijn benen doorglippen. Een minuut later is het Laclé die hem met een houdbaar schot het nakijken geeft. Een vierde doelpunt van de voet van Kelkboom volgt. De Surinaamse spelers zijn nerveus en hebben weinig in te brengen tegen de snelle Arubanen.

De tweede helft.

Na de rust hebben de Surinamers de wind mee. Zij worden aangevuurd door hun landgenoten, doch als Aruba een aanval onderneemt pingelt Babb met de bal, die hem door Laclé wordt ontnomen en in het doel gedeponeerd. 5 — 0.

De doelpuntenregen houdt aan. Practisch elk schot op het Surinaamse doel zit. Chirino schiet van een afstand van 25 meter in: 6 — 0.

Suriname krijgt echter het overwicht en dringt de Arubanen op eigen helft terug. De Surinaamse voorhoede tracht doelpunten te forceren en zwoegt hard. Soms speelt men wat al te fors, doch scheidsrechter Van der Velde, die erg tegenvalt, ziet veel door de vingers. Voor buitenspel fluit hij dikwijls niet en als hij nog fluit is dat te laat.

Aruba's doelverdediger krijgt nu meer werk te verzetten. Een schot van Nelom tussen de backs door wordt mooi door hem gehouden.

Men voelt echter dat een Surinaams doelpunt niet zal uitblijven en als Belgrave van rechts een schitterende voorzet geeft wordt de bal door Rach, die met De Clercq heeft omgewisseld, ingekopt. Suriname's eer is gered. 7 — 1.

Samson zwoegt hard en weet vaak goed te passeren, doch er is weinig samenhang in de Surinaamse voorhoede. Niettemin heeft men thans volkomen het overwicht.

Aruba geraakt langzamerhand uitgespeeld. Toch weet Orman eens van rechts door te breken en de stand te brengen op 8 — 1. Als linksbuiten Quant eens mooi passeert en onhoudbaar inschiet laat scheidsrechter v.d. Velde buitenspel nemen. Suriname blijft krachtig aanvallen doch er wordt slecht geschoten. De Clerq passeert eens den achterspeler Orman — zijn keihard schot gaat naast. Vervolgens schiet Samson over. Bij een hoekschop tegen Aruba kopt Echteld in, doch keeper Franken vangt op.

De Surinamers lopen elkaar in de weg voor het Arubaanse doel, zodat een andere kans verloren gaat. Het wil niet lukken. Er komen geen verdere tegenpunten.

DE GROTE FAIR.

Ze is er, ten langen laatste, de grote fair voor hulpbehoevend Katholiek Nederland, aan welker opbouw de beste families van Oranjestad hebben medegewerkt. De voorbereiding heeft pijn en moeite gekost, zoals grote dingen nu eenmaal plegen te doen, maar het resultaat is dan ook magnifiek. Er werd royaal bijgedragen door menigeen, o.a. in het bijzonder door Aruba Trading, Mario Arends en Dodo Ruiz. Onder de energieke leiding van Mejuffrouw Matilda Oduber, die van geen vermoeienis weet, heeft een aantal dames en heren — we mogen niet nalaten tenminste enkele werkers met name te noemen: Mevrouw Ica Arends, de heren Jorge de Castro, Nic. Schuit, Tie-Je-Hut, Eddison Harms, Machi Luydens en J. van Galen — een kermis van vermakelijkheden weten samen te stellen, waar heel Aruba, oud en jong, genieten kan en — daarom is het immers begonnen — zijn lieve centen kan kwijt raken. Voor een zeer prijzenswaardig doel evenwel.

Voor de heren staat er een tent met Amstelbier (voor sterk gereduceerde prijzen geleverd door den heer J. Nieuw), voor de dames een Pepsi-Cola-tent (dank zij Viana's gulheid). Mariana Bislick tracteert op ijscream en lekkernijen, Brattinga's tent geurt van de oliebollen. Een festijn voor het oog is de bloemenweelde in de tent, die onder leiding van den heer en mevrouw H. Pieters verzorgd wordt door de Venezolaanse kolonie. Herman Lichtveld beproeft de zuiverheid van oog en de zekerheid van hand in zijn werptent. Mevrouw Arturo Arends laat trekken aan de touwtjes, terwijl Mevrouw Ica Arends een restaurant beheert, zoals Aruba nooit tevoren zag.

Mevrouw Carmen Newton presideert vol majesteit in haar champagnetent. Mejuffrouw Mat. Oduber lokt alle dames met haar schitterende stukken handwerk, maar Mejuffrouw Adelita de Cuba verkoopt haar keur van spullen bij opbod.

De Heer Heymerink zal uitmaken of we voor het geluk geboren zijn en de Heer Marugg zorgt voor een extra verrassing. Tenslotte is er de geheimzinnige spin en zelfs de kop van Hitler om te bewijzen dat de wonderen de wereld nog niet uit zijn.

Komt en geniet en breng een bom duiten mede. De Bisschop zelf komt over ter opening Vrijdagavond 20 uur.

KNEL GEOPEREERD.

De Surinaamse doelverdediger Charlie Knel die gisteren in de wedstrijd tegen Aruba geblesseerd werd is gisteravond nog in het hospitaal geopereerd.

Naar gebleken is liep Knel een schedelbasisfractuur op, zodat operatief ingrijpen geboden was. Knel heeft — naar men ons mededeelt — een rustige nacht gehad. Voor de Surinaamse ploeg is dit ongeval een harde slag, want niet alleen moet men thans optreden zonder een eerste klasse doelverdediger, doch ongetwijfeld zal het moreel van de spelers er onder lijden. Wij hopen dat Knel volkomen hersteld naar Suriname zal kunnen terugkeren.

BEKENDMAKING.

De Algemeen Militair Commandant te Curaçao maakt bekend, dat de **uitbetaling** van demobilisatiegelden aan gedemobiliseerde schutters, V.K.C.'ers en V.K.A.'ers op de navolgende dagen zal plaats hebben.

A. **Eiland Curaçao:**

Op het bureau van den Controleur der Militaire Administratie in het Fort Amsterdam.

1e. **Het V.K.C.|V.K.A.**

Op 11 en 12 Juni 1946 van 8.00 — 12.00 v.m. en van 2.00 — 4.00 n.m.

2e. **De Schutterij:**

Op 13 Juni de jaarklasse 1921 (1e lichting) Van 8.00 — 12.00
Op 14 Juni „ „ 1922 (2e lichting) v.m.
Op 15 Juni „ „ 1923 (3e lichting) en
Op 17 Juni „ „ 1919|1920 (4e lichting) van
Op 18 Juni „ „ 1917|1918 (5e lichting) 2.00 — 4.00 n.m.
Op 15 Juni alleen van 8.00 — 12.00

B. **Eiland Aruba:**

1e Voor het personeel werkzaam bij de Lago Oil & Transport Co. aan de z.g. „payboots".

Het V.K.A. | V.K.C. en Schutterij (1e t|m 5e lichting).

Op 17 Juni alleen 's-middags) De Lago Oil zal hiertoe bij afzon-
Op 18 Juni den geheelen dag) derlijke bekendmaking het perso-
Op 19 Juni den geheelen dag) neel werkzaam bij de verschillende „Departements" inlichten.

2e. Voor het personeel werkzaam bij de Eagle Petroleum Co. bij den kassier.

Het V.K.A. /V.K.C. en Schutterij [1e t|m 5e lichting]

Op 24 Juni van 9.00 — 11.00 v.m.

3e. Voor hen niet werkzaam bij de Lago Co. en Eagle Petroleum Co. op het bureau van den Officier der Militaire Administratie Kamp Savaneta.

Het V.K.A. |V.K.C. en Schutterij (1e t|m 5e lichting)

Op 24 Juni van 1.00 — 3.00 n.m.
Op 25 Juni van 7.00 — 12.00 v.m.

C. **Eiland Bonaire:**

Op het bureau van den Detachements-commandant Bonaire
Op 14 en 15 Juni voor alle militairen.

De op Bonaire woonachtige gedemobiliseerde militairen dienen zich hiertoe vóór den 10en Juni a.s. te vervoegen bij den Detachements-commandant Bonaire.

Verandering van woonplaats:

Zij die thans gevestigd zijn op een ander eiland dan dat waarop zij gedemobiliseerd, dienen hiervan zoo spoedig mogelijk schriftelijk kennis te geven aan den Controleur der Militaire Administratie Fort Amsterdam No. 6 Curacao, onder vermelding van hun naam, stamboeknummer, eiland van demobilisatie en tegenwoordige woonplaats.

De Algemeen Militair Commandant
De Kapitein Luitenant ter Zee.
H. J. Suermondt.

3—1

Op hun lange, eentonige reizen, lezen de zeelieden graag een tijdschrift of een boek.

Wie hen een plezier wil doen en ook maar iets zou kunnen missen, waarschuwe ons even: telefoon 1531.

ZEEMANSHUIS, KLIPSTRAAT

Wij halen ze gaarne bij U thuis op.

Gister avond overleed tot onze diepe droefheid onze innig geliefde echtgenoot en vader.

Jan Michiel Leeuwrik

in leven Gezagvoerder bij de C. S. M. in den ouderdom van 47 jaar.

De begrafenis zal plaats vinden heden 6 Juni '46 op het Protestantsche Kerkhof aan de Roodeweg.

Vertrek van het Sanatorium „Het Groene Kruis" om 5 uur.

Verzoeke van bezoeken van rouwbeklag verschoond te blijven.

Weduwe De Leeuwrik-
v. d. Molen.
Lida.

Voor de vele blijken van medeleven ondervonden gedurende de langdurige ziekte en bij het overlijden van onze onvergetelijke Moeder, behuwd- en Grootmoeder:

Mevr. de Wed. Henriette Elisabeth Snoek - de Vriendt

betuigen wij hierbij onze hartelijke dank.

Mede gaat onze dank uit naar de stichting Wit-Gele Kruis en in het bijzonder naar Zuster Parker, voor haar liefderijke en kundige verpleging, welke ons tot een groote steun en troost is geweest.

Namens de familie:
Henry L. Snoek.

Kerkgeschiedenis van Curaçao

1634 - 1700

door

PATER W. M. BRADA O.P.

Men moet respect hebben voor de durf van de Hollanders, die daar thuis nog in oorlog, het Spaanse rijk aan durven vallen tot in de West. We spraken al van de aanval op Porto-Rico in 1628; er zijn nog andere aanvallen te verhalen, zoals die op Tobago, St. Maarten. Behalve de grotere antillen had Spanje nog niet veel werk kunnen maken van heel die eilanden-reeks, die de Caraïbische Zee afsluit. Een eiland als Guadeloupe ontving de eerste missionarissen nog in deze tijd met een regen van vergiftigde pijlen.

Engeland en de Nederlanden hebben van de situatie willen profiteren, doch na al die strijd is de buit voor de Nederlanden betrekkelijk gering: zes eilanden en een stuk op de verste hoek van Zuid-Amerika nl. Suriname, terwijl 't bezit van die alles al weer betwist wordt, door de Engelsen en Fransen. Afgezien van een brandschatting van Maracaibo, de verwoesting van Coro en een aanval op Panamá, is het nooit tot een grote aanval op het vasteland gekomen, zodat het katholieke Spanje het Geloof daar verder kon uitbreiden.

Reeds verschillende malen schijnen de Hollanders ook het Caraïbische gebied zover ingedrongen te zijn, dat zij ook deze eilanden kennen en Jan Otzen, die er gevangen zat, sprak met zoveel ophef van de pracht van de haven op Curaçao, dat men tot een expeditie overging. Het was veel waard een goede haven daar te hebben, om er rustig hout te kunnen gaan kappen en zout te garen, terwijl men natuurlijk ook wel aan de roofvaart zal gedacht hebben.

Komend van Bonaire had men de Zuidkust afgezocht naar de ingang van de St. Annabaai, doch te laat ontdekt, kon men niet meer bijdraaien en moest men doorvoeren rond het eiland. De Indianen en Spanjaarden zullen gedacht hebben: dat gevaar is voorbij. Men voer echter rond het eiland naar Bonaire en kwam terug. De tweede poging slaagde beter, doch de Spanjaarden lieten zich niet zien, men vestigde zich op de punt rechts aan de ingang van de haven en beklom de berg, die uitzicht gaf over heel het Schottegat en het land en de heuvels daarachter. Toen in het jaar 1593 een Engelsman Cumberland hier landde met drie boten, had men dezelfde tactiek toegepast: zich schuilhouden en wachten tot de aftocht. Had men geweten met wat voor formele plannen die Hollanders kwamen, wellicht had men hen ineens overvallen, nu brandde men zelf het dorp St. Anna plat en dus ook het kerkje en ging men zich verschuilen dieper op het eiland.

Op de avond van 20 Augustus kwam de oplossing: een priester, de Pater (Hieronomiet) Carmona zou het geweest zijn, kwam namens den Spaansen gouverneur onderhandelingen voeren. Duidelijk blijkt uit dit feit de vertrouwensvolle positie, die de priester in die dagen innam. De boodschap was: men wilde het eiland wel overgeven, zo de Spanjaarden vrije aftocht kregen. De Hollandders eisten nog meer: alle Indianen, op 20 families na, moesten vertrekken. Er zouden op het eiland 32 Spanjaarden aanwezig zijn geweest, benevens ongeveer 450 Indianen.

De priester kwam de volgende dag met den Spaansen gouverneur zelf, alles kreeg zijn beslag en tot de uitvoering zou de priester als gijzelaar bij de Hollanders blijven. Ook daaruit blijkt zijn „waarde". Had niet Van Walbeeck 40 peso's beloofd aan den soldaat, die de pastoor van het eiland gevangen kon nemen en 60 peso's voor hem, die de gouverneur gevangen nam?

Men spreekt in die tijd van 50 katholieke families onder de Indianen, waaruit dus valt af te leiden, dat de apostolische werkzaamheid nog niet voltooid was, ook kan het zijn, dat telkens weer nieuwe Indianen, individueel of in groepen, van de kust naar de eilanden oversaken.

Wat bleef er over van de werkzaamheid der Hieronomieten? Men zou uit de oude stukken moeten opmaken, dat onder de troepen, die Curaçao innamen, ook Katholieken waren, doch dit zullen nu direct geen apostelen geweest zijn, daarvoor kwamen ze niet naar de West.

Men nam een Indiaan gevangen, Miguel, die op een vlot van Bonaire gekomen was, hij zou een spion zijn en brieven hebben meegenomen voor den pastoor en den gouverneur. Als men het verhaal, dat onduidelijk is, letterlijk leest, dan is het voor den pastoor en gouverneur van Bonaire.

Er zouden 50 katholieke Indianen zijn achtergebleven. Doch de komst van de Hollanders betekent feitelijk het einde van het opbloeiende katholicisme op Curaçao.

Het moet wel worden toegegeven, dat de Protestantse zendelingen werkzaam waren onder de Indianen, iets wat niet gezegd kan worden t.o.z. van de later hier aankomende werkkrachten uit Afrika.

Zo komt hier in het jaar 1642 de dominee Johannes Cornelis Backer, die zegt er de grootste moeite mee te hebben om tien, zegge tien, Indianen in zijn gemeente op te nemen, want ze hadden de Roomse leer goed ingezogen.

Dit is een loftuiting voor het werk der Spaanse Missionarissen.

Vele van de Indianen kwamen om hun kinderen te laten dopen, ze stonden daar erg op. De waarde van het doopsel kenden ze dus goed.

We moeten dit ook weer niet zien als een formele afval, het is als in Nederland zelf, waar na de Hervorming de Katholieke godsdienstoefening werd verboden, maar omdat, gelijk een vrouw uit Groningen het formuleerde: „men toch wat hebben moet en daar men zijn kinderen toch niet als heidenen kon laten opgroeien" ging men naar den dominee.

Later is die zielzorg voor de Indianen op Curaçao ook niet bepaald geweldig te noemen; men laat een man uit Afrika, die Spaans kende, wat voorlezen aan de kinderen der Indianen uit een Spaans gebedenboek. In 1659 komt er een zekere dominee Beaumont en er zijn dan 30 leden in de gemeente, we weten niet of daar de Hollanders bij gerekend zijn. Deze dominee doopte vijftien kinderen, die gelijk een Protestantse historicus heeft opgemerkt: „anders door de priesters zouden gedoopt zijn, die, dat moet men niet vergeten, af en toe uit Venezuela kwamen en niet lastig gevallen werden."

Deze historicus zal daar wel bewijzen voor gehad hebben om dit te schrijven. Een bevestiging is misschien een plakkaat van het jaar 1661. Dit plakkaat wordt genoemd in een request van het jaar 1785 en zou aan die priesters de toegang tot het eiland verboden hebben. Ze kwamen er dus, doch het kan ook zijn, heeft men gemeend, dat de hier aanwezige priesters geen contact mochten hebben met de buitenlandse mogendheden.

De politieke inslag in het geval laat zich heel goed verklaren als men bedenkt, dat de Spanjaarden het er niet bij hebben laten zitten. Ze lieten hun Indianen naar het eiland terug peddelen om bij list een of anderen Hollandsen soldaat, die te ver van de punt bij de haven zich waagde, te overvallen en naar Caracas te brengen, waar hij ondervraagd werd over de positie der Hollanders daar op Curaçao. De bisschop van Caracas zal blij geweest zijn, dat hij in 1642 kon schrijven, dat hij meent dat de gouverneur van Caracas een aanslag tegen Curaçao voorbereidt. Dit was ook werkelijk het geval en met dat doel zijn er ook schepen uit Spanje vertrokken. Die invasie op Curaçao is echter altijd uitgebleven, misschien werd de vloot elders gebruikt, bv. tegen het eiland Catalinda, dat door de Engelsen was veroverd en op hen heroverd werd in deze jaren.

Mauro de Tovar was de dertiende bisschop van Caracas en eer man van betekenis. Hij was een Benedictijn. In het jaar 1640 nam hij bezit van de zetel van Caracas. Dat is dus zes jaar na de inneming van Curaçao door de Hollanders.

Bisschop Tovar ondernam twee plannen: de bouw van een cathedraal en de stichting van een Seminarie. Hij begon deze mooie plannen uit te voeren, toen Caracas voor de eerste maal een vreselijke aardbeving medemaakte. De toestand was zo verschrikkelijk, dat huizen en kloosters verwoest werden.

De mensen leefden er onder de bomen. Er waren geen huizen meer en er heerste grote hongersnood. De bisschop kon het Allerheiligste nog op het laatste ogenblik uit de kerk halen. De „mayordomo de Fábrica" vond de dood onder de ruïnes, zodat van de bouw wel niet veel meer gekomen zal zijn.

De bisschop had ook zijn huis verloren en woonde in de open lucht in een koraal. Hij had huis en meubelen verloren, doch toonde zich goed voor de armen, ondanks eigen ellende.

De geweldige aardbeving te Caracas ten tijde van Simon Bolivar is bekend, doch ook deze aardbeving van 11 Juni 1641 moet verschrikkelijk zijn geweest.

In het jaar daarop, in September 1642, raakte heel de stad Caracas in verwarring. Wat was er aan de hand? Men begreep er niets van. De gouverneur Ruiz Fernandez de Feunmayor was plosteling met zo wat het hele garnizoen de haven van La Guaira uitgezeild. Men was angstig. Hoe kon de gouverneur nu alles zo onverdedigd achterlaten en waar ging de reis naar toe? Sommigen meenden dat hij een expeditie ging ondernemen tegen Curaçao, om die Hollanders er weer af te zetten. Anderen dachten, dat hij misschien het eiland Tortuga ging aanvallen, dat nest vol piraten. Misschien ondernam hij een tocht naar Cunamá. Men wist het niet en was in onrust. Er zijn natuurlijk militaire geheimen. Men behoefde ook niet te weten, waar de gouverneur naar toe ging, doch men was bang, daar alles zo onverdedigd was achtergelaten.

Wat te doen? De bisschop Tovar roept zijn kapittel bijeen (10 September) en in het verslag van die vergadering lezen we, dat de gouverneur zo ineens vertrokken was. En ook deze vergadering wist ook niet of de reis bedoeld was tegen Curaçao, dan wel tegen Tortuga of Cumaná. De haven van La Guaira was nu praktisch onverdedigd. Wel had de gouverneur er nog twee troepen Indianen achter gelaten. Er waren alleen nog maar zieken in La Guaira en zij verkeerden in groot gevaar. De bisschop nodigde ook de twee burgemeesters van Caracas en den procureur des konings ter vergadering uit en overtuigde allen van het grote gevaar, waarin de stad verkeerde. Men moest én de haven én de stad tegen de vijand in verdediging brengen. Dat was dus tegen de Hollanders, zij waren de vijanden toen.

Men zou alle punten bezetten en zelfs geestelijken boden zich aan, om ook de wacht te houden. Mocht er een invasie komen van de Hollanders, dan had men reeds een huis bestemd waar vrouwen en kinderen naar toe moesten vluchten, terwijl er tevens een huis tot kruithuis werd ingericht. Men zond twee geestelijken naar La Guaira om de zieken te verplegen en ook de mensen die op weg naar de stad, te helpen. De bisschop en de geestelijken stonden hun huis voor de zieken af. Men was niet slechts bang voor de Hollanders, maar ook voor de weggelopen bosnegers, die wel eens een overval op de stad konden doen.

Alles is echter rustig verlopen naar het schijnt. Jammer dat de geschiedschrijver er niet bij vermeldt, waar die gouverneur naar toe is geweest. Was het werkelijk een vlugge verrassende aanval op Curaçao, zo vlug zelfs, dat hij zijn eigen stad en haven onverdedigd achter liet. We weten het niet, het lijkt onwaarschijnlijk, want we horen niet van een aanval op Curaçao in de Nederlandse geschiedboeken, wel drong men door tot Bonaire.

Men had voor de St. Annabaai een te stevige verdediging geplaatst: de inname van Curaçao was niet zo gemakkelijk meer.

Bisschop Tovar werd later overgeplaatst naar Chiapa.

Hij was bang voor de Hollanders en daar was reden voor. De koning van Spanje had het zelf geschreven: „we weten wel wat ze in Brazilië hebben uitgehaald."

De geschiedenis is vreemd. De mensen brachten voor elkaar veel ellende en verdriet mee, omdat ze elkaar niet wilden begrijpen.

Curaçao is de Hollanders tegengevallen, doch men gaf de mooie haven niet prijs, bouwde een fort aan de ingang, waarachter zich langzaam maar zeker een stad vormde, ommuurd en door het water afgesloten, een stad met nauwe straatjes, te warm voor het land; met huizen, waarvan de gevelreien doen denken aan een Hollandse stad.

Toen hier verschillende kolonisten kwamen en een groep Joden uit Brazilië, leek de toekomst weer beter en behield men Curaçao. Deze komst der Joden zal van geen invloed geweest zijn op het zieleleven der Indianen, daar iedere apostolische ijver de Joden vreemd schijnt.

In het jaar 1664 gelast gouverneur Matthias Beck, dat het gehele garnizoen en de matrozen der schepen die in de haven liggen, van wat voor religie ook, in de kerk moeten komen. Deze weer wat al te uitbundige ijver bracht soms meer dan honderd mensen in de kerk tesamen en zo kunnen wij begrijpen, dat de dominee van die dagen, dominee Specht, schrijft dat Roomsen en Luthersen bij hem ter kerke gaan, want natuurlijk zullen er onder de soldaten en kolonisten ook enkele Katholieken te vinden geweest zijn.

Er waren later Polen in het fort, familie van de hier later werkzame Pater Jezuïet Schabel.

De bekende gouverneur Stuyvesant, later ook gouverneur van New York, moet met het idee hebben rondgelopen, om de meisjesweeshuizen in Holland te vragen, wat jongedames te sturen. Zo dit gebeurde was, gelijk b.v. in Zuid-Afrika geschiedde, dan was er hier een sterkere Hollanse volksgroep ontstaan. Zijn plan is maar een plan gebleven. De toekomst van Curaçao, vooral ook op godsdienstig gebied, zou anders geweest zijn? Wel heel zeker denken we.

We kunnen begrijpen, dat de Spanjaarden gezucht hebben over die Hollanders daar op Curacao, doch er was geen lijn in hun politiek.

Had men de Hollanders geboycot, de toestand zou anders geweest zijn, doch wat zien we?

Die Hollanders weten zelfs handel te drijven, te smokkelen met hun vijanden.

De toestand wordt zo, dat men in La Guaira bij Caracas gaat wonen en in Cartagena.. Ja, dat die Hollanders daar zelfs hun godsdienstoefeningen gaan houden, iets waar de Spanjaard direct tegen opkomt. Dit was het terrein, waarop de Spaanse Inquisitie werkte.

Men is zelfs genoodzaakt, de gouverneur van Carthagena terug te roepen, daar hij zich door die Hollanders heeft laten ompraten en hun toestaat handel te drijven op de kust.

Ze weten tegen zulke prijzen te leveren, dat de inwoners van Coro, ondanks het verbod van den koning, toch hun inkopen gaan doen op Curaçao en zij niet meer gezien worden op de markt van Caracas. Al dit contact zal de Indianen van Curaçao ook gelegenheid gegeven hebben over hun godsdienst te horen, een rozenkrans te ontvangen, een kruis voor ogen te zien. De mensen van Coro gaan ook werkkrachten halen op Curaçao. Dat woord werkkrachten opent een wereld van ellende.

Vroeger vertelden we, dat de Spanjaarden de kust van Zuid-Amerika en ook Curaçao afzochten om werkkrachten te vinden voor Santo Domingo. Het werk op de plantages in de tropen kan niet gedaan worden door Europeanen en toen is men gaan zien ......naar Afrika.